

Т. М. Горохівськакандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та соціального управління
Національного університету «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ СТРУКТУРИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРАЦЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВЦІВ

У статті розглянуто сучасні тенденції структурування професійно-педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти у вітчизняному науково-освітньому просторі. Підкреслено особливу роль цієї компетентності, яку визначено як інтегральну професійно-особистісну характеристику педагога, що вміщує теоретичну і практичну готовність до виконання професійних функцій, а також суб'єктивні особливості особистості, що забезпечують ефективність педагогічної діяльності. Особливу увагу приділено обґрунтуванню відсутності єдиного підходу до розуміння сутності та структури професійно-педагогічної компетентності як складника професійного зростання викладача.

З'ясовано, що під час визначення структурних елементів професійно-педагогічної компетентності ціла низка вітчизняних авторів розглядають їх як підґрунтя окремих напрямів професійної педагогічної діяльності, при цьому компетентність певного виду розкривають через компетенції (В. Білик, О. Герасименко, Т. Ісаєва, І. Каньковський та ін.). Зауважено, що в умовах змішування варіантів трактування сутності досліджуваного феномена серед вітчизняних науковців значного поширення набув підхід, відповідно до якого структурування професійно-педагогічної компетентності педагогів відбувається за допомогою різновидів або елементів компетентностей (Є. Брюховецька, О. Дубасенюк, Е. Зеєр, Л. Карпова, Г. Кошонько та ін.). Наголошено, що деякі дослідники акцентують увагу на розкритті змісту професійно-педагогічної компетентності викладача через перелік певних видів педагогічних умінь (О. Борисова, Т. Добудько, І. Ісаєв, Л. Маслак, Є. Шиянов, С. Щербина та ін.). Означено актуальність компонентної структури побудови професійно-педагогічної компетентності педагога серед дослідників (О. Абдуліна, Л. Драгієва, О. Овчарук, О. Онаць, Ю. Татур та ін.). Визначено, що професійно-педагогічна компетентність займає найважливіше місце серед основних компетентностей викладачів, оскільки безпосередньо пов'язана з виконанням професійних обов'язків. Зроблено висновок про те, що науковці у своїх дослідженнях із проблеми професійно-педагогічної компетентності викладача одночасно використовують різні підходи до визначення структури цього феномена, закладаючи в його основу види компетентностей, компетенції, компоненти, блоки, сфери професійної діяльності тощо.

Ключові слова: компетентнісний підхід, професійна компетентність, професійно-педагогічна компетентність, професійний розвиток, викладач, професійно-педагогічна підготовка.

Постановка проблеми. Соціально-політичні, економічні перетворення, що відбуваються на сучасному етапі розвитку українського суспільства, ставлять принципово нові вимоги перед системою освіти в цілому і безпосередньо перед вищою школою, якій належить провідна роль у формуванні інтелектуального, культурного та наукового потенціалу держави. Закономірно, що інноваційний характер перетворень в освіті потребує вдосконалення професіоналізму викладачів, готовності до постійного професійного зростання, активної роботи на рівні світових стандартів. Особливе місце в цьому процесі займає професійно-педагогічна компетентність викладача як інтегральна професійно-особистісна характеристика, що дозволяє йому ефективно здійснювати професійну діяльність у нових організаційно-педагогічних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що загальна феноменологія умов впровадження компетентнісного підходу у вищу освіту знайшла відображення у дослідницьких напрямках науковців. Так, проблеми поширення компетентностей на освіту, а також визначення ієрархії компетентностей як основи для запровадження компетентнісно-орієнтованого підходу, є предметом уваги учених, серед яких І. Бех, С. Гончаренко, М. Євтух, В. Кремень, О. Сухомлинська, Н. Селіверстова, В. Лозова, О. Локшина, О. Пометун, М. Ярмаченко та ін. Філософсько-методологічні аспекти професійної компетентності розглядаються у працях Б. Гершунського, Н. Кузьміної, О. Лебедевої, Л. Лук'янової, В. Шадрікова та ін. Водночас піднімаються питання розвитку професійної компетентності (А. Бодальов, А. Мудрик, Н. Ничкало та ін.),

зокрема формування професійної компетентності педагогів (В. Баркасі, Р. Гуревич, Н. Добровольська, О. Дубасенюк, М. Левківський та ін.). Обґрунтуванню необхідності виділення педагогічної компоненти у структурі професійної компетентності присвячено праці Г. Бурлаки, П. Павленок, М. Фірсова, О. Холостової та ін. Водночас сутність педагогічної компетентності розглядають І. Ісаєв, А. Міщенко, Л. Петровська, І. Проданов та ін. Окремі аспекти проблеми розуміння сутності та формування професійно-педагогічної компетентності педагогів розглянуто у дослідженнях Т. Данилової, В. Єлагіної, Т. Колодько, А. Маркової, С. Мурзіної та ін. Структура та зміст професійно-педагогічної компетентності викладача розкриваються у працях Т. Браже, С. Демченко, В. Дьоміна, Л. Зеленської, Л. Карпової, Т. Мельниченко, Л. Мітіної та ін.

Незважаючи на те, що кількість публікацій, присвячених впровадженню компетентнісного підходу в освіті, дослідженню змісту професійної компетентності освітян, постійно зростає, доводячи поглиблення науково-педагогічної уваги до цього перспективного напрямку, питання комплексного вивчення підходів до визначення структури професійно-педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти до останнього часу не знайшло достатнього наукового обґрунтування.

Мета статті – здійснення теоретичного аналізу вітчизняних наукових підходів до визначення структури професійно-педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти. Мету статті конкретизовано у таких завданнях: проаналізувати науково-педагогічну літературу, присвячену проблемі дослідження змісту та структури професійної та професійно-педагогічної компетентності викладачів, визначити сутнісні характеристики феномену професійно-педагогічної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Поняття професійної компетентності є системним явищем, яке розглядається науковцями у декількох видах, залежно від домінантного елемента або сфери прояву. Одним із видів професійної компетентності на якому базується зрілість людини у професійній діяльності, є професійно-педагогічна компетентність. Саме вона є визначальним компонентом успішності професійної діяльності педагога взагалі і викладача закладу вищої освіти зокрема.

Сучасна педагогічна наука професійно-педагогічну компетентність трактує як багатозначну категорію. Доцільність введення терміна зумовлюється, з одного боку, широтою його змісту, а з іншого – інтегративною характеристикою, що об'єднує такі поняття, як «педагогічна діяльність», «кваліфікація», «професіоналізм», «компетентність», «педагогічна компетентність», «професійна компетентність». Аналіз досліджень вітчизняної наукової школи дозволив виділити основні

підходи до з'ясування структури професійно-педагогічної компетентності викладача. Відповідно до логіки нашого дослідження та усвідомлення видового походження професійно-педагогічної компетентності, розглянемо доробки фахівців, які пропонують цілий спектр розуміння складників структури професійної компетентності.

Достатньо розповсюдженим є підхід науковців до структурування професійної компетентності викладача за допомогою різновидів або елементів компетентності. Так, Є. Брюховецька, досліджуючи структуру професійної компетентності і враховуючи важливість виділення в ній педагогічної компоненти, визначає такі види педагогічної компетентності, як спеціальна – у галузі дисципліни, яка викладається, методична – у галузі засобів формування знань, умінь, навичок, психолого-педагогічна – у сфері навчання, диференційовано-педагогічна – у сфері мотивів, спрямованостей, здібностей тих, хто навчається, аутопсихологічна – рефлексія педагогічної діяльності, загальнокультурна; компетенція у сфері інформаційних технологій, комунікативна, особистісна, діагностична [4, с. 16].

Сучасний підхід до структури професійної компетентності майбутніх учителів пропонує А. Крижановський [15]. Характеристика представляє собою сукупність ключових (key skills) універсальних компетентностей (комунікативна, кооперативна, інформаційно-комунікаційна, соціальна та інші компетентності), базових (base skills) професійних компетентностей (нормативно-правова, психологічна, рефлексивна, педагогічна компетентності), а також спеціальних (core skills) компетентностей, які є сукупністю характеристик професійної педагогічної діяльності [15, с. 21].

Під час структурування професійної компетентності вчителів Л. Карпова [13] визначає три основні її сфери, також спираючись на види компетентностей. Предметно-практична сфера спрямована на розвиток таких компетентностей, як комунікативна, методологічна, інформаційна, дидактико-методична, управлінська тощо; сфера саморегуляції передбачає вдосконалення аутокомпетентності та психологічної компетентності; мотиваційна сфера сприяє формуванню таких компетентностей, як соціальна, загальнокультурна, особистісно-мотиваційна. Водночас власний перелік компетентностей у структурі професійної компетентності інженерів-педагогів пропонує Л. Тархан. Дослідниця стверджує, що означена структура має складатися із загальнокультурної, соціально-педагогічної, спеціальної, комунікативної, науково-дослідницької, дидактичної, методично-інформаційної та рефлексивної компетентностей [19, с. 17].

Змістовну характеристику структури професійної компетентності педагога подає Г. Кошонько

[14, с. 36]. Перелік складників компетентностей, що входять до означеного поняття, передбачає: громадянську (активна громадянська позиція, розуміння суспільно-політичного устрою держави), загальнокультурну (усвідомлення важливості навчання впродовж життя, розвитку інноваційного мислення), соціальну (спроможність розробляти стратегії власного життя, врегульовувати міжособистісні конфлікти); науково-методичну (розуміння перспективності використання освітніх інновацій, інтерактивних, інформаційних технологій), технологічну (здатність викладача використовувати технічні засоби навчання і виховання, орієнтуватись у сучасних дослідженнях інформаційних технологій), прогностичну (передбачення результатів професійної діяльності, ділового співробітництва), комунікативну (формування власного стилю спілкування, який передбачає володіння засобами комунікації), підприємницьку (уміння адекватно оцінювати свої професійні можливості), рефлексивну (аналіз сенсу та можливостей професійної педагогічної діяльності з метою корекції особистісного розвитку).

За іншою класифікацією [9, с. 22], структура професійної компетентності викладача містить такі важливі елементи:

- спеціальна компетентність, яка визначає здатність викладача самостійно здобувати нові галузеві знання та уміння, готовність до самостійної реалізації певних видів професійної діяльності, уміння вирішувати типові професійні завдання й оцінювати результати своєї діяльності;

- персональна компетентність, що передбачає спрямованість викладача на ефективну реалізацію себе у педагогічній діяльності, здатність до системного професійного зростання й підвищення кваліфікації;

- соціально-правова компетентність, пов'язана з наявністю у викладача знань і умінь для професійного спілкування та взаємодії зі студентами;

- екстремальна компетентність, яка забезпечує здатність викладача ефективно діяти у проблемних умовах освітнього процесу.

Водночас проведений аналіз дозволив з'ясувати, що є низка вітчизняних авторів, які під час визначення структурних елементів компетентності розглядають їх як підґрунтя окремих напрямів діяльності, при цьому компетентність визначеного виду розкривають через компетенції. Таку позицію можна пояснити розумінням деякими авторами феномена компетенції як набору характеристик і якостей спеціаліста, що дозволяють зрозуміти сутність його компетентності, а також його вмотивованої здатності застосовувати знання, навички, уміння та особистісні якості для ефективної діяльності у окремій галузі. Так, В. Білик у своєму дослідженні обґрунтовує сутність професійної компетентності шляхом об'єднання компетенцій

інженерів-педагогів у чотири групи. Першу групу складають ключові компетенції, які, на думку автора, є універсальними для фахівців різних спеціальностей. Другу групу представляють професійні компетенції, спільні для фахівців окремої, конкретної галузі знань. Третя група містить педагогічні компетенції, які стосуються теорії і методики професійної освіти. Спеціально-предметні компетенції входять до четвертої групи і розкривають зміст професійної підготовки педагога, перелік фахових дисциплін, необхідних для забезпечення його професійної педагогічної діяльності [3, с. 221].

Своєрідне розуміння характеристики змісту структури професійної компетентності педагогів запропонував І. Каньковський [12]. Дослідник згрупував компетенції викладача, розробивши їх ієрархію, яка складається з трьох рівнів. До базисного, першого рівня І. Каньковський відносить компетенції, що становлять основу для інших компетенцій. Другий рівень є основним, бо притаманний тим компетенціям, які відіграють визначальну роль у формуванні професійної компетентності педагога. До акумулятивного – третього рівня належать компетенції, що завершують формування готовності педагога до виконання професійної діяльності [12, с. 18].

Компонентна структура побудови професійної компетентності педагога є предметом уваги багатьох дослідників. Так, у працях І. Бега [2], І. Зязюна [11] визначено мотиваційний, аксіологічний, гностичний, практичний, особистісний та творчий компоненти. Аналізуючи структуру професійної компетентності майбутніх викладачів, Л. Драгієва у своїй роботі [7] виділяє такі компоненти: гностологічний, що є взаємопов'язаною системою знань, для якої характерні певні якості (цілісність, гнучкість, прогностичність, динамічність, адаптивність, варіативність та ін.); праксеологічний, який передбачає наявність професійних умінь, формування яких відбувається за дотримання певних принципів (творча активність, доступність, взаємозв'язок, системність та ін.).

Такий підхід до компонентів професійної компетентності педагога знаходимо у С. Якименко та П. Якименко [20, с. 29], які у структурі пропонують виділяти змістовний компонент, що містить теоретичні і методологічні знання з певної галузі освіти, психолого-педагогічні основи освітньої діяльності; технологічний компонент, спрямований на формування необхідних інформаційних, методичних, комунікативних, оцінних та ін. умінь; особистий компонент, який передбачає готовність педагога до проявів ініціативи у професії, подальшого особистісного зростання.

Деякі дослідники вважають, що структуру професійної компетентності викладача можна розкрити через перелік певних видів педагогіч-

них умінь. Аналітичні, гностичні, мобілізаційні, інформаційні, орієнтаційні та комунікативні вміння в означеній структурі розглядає Л. Маслак [1]. Змістовною є позиція Т. Добудько, за визначенням якої структура професійної компетентності викладача передбачає перелік певних видів умінь, серед яких є аналітичні, проєктивні та прогностичні, рефлексивні (професіографічний підхід) уміння. Особливу увагу авторка приділяє педагогічній ерудиції, педагогічному мисленню, педагогічному передбаченню, прогнозуванню та педагогічній рефлексії [6, с. 200].

Водночас низка дослідників виділяє у структурі професійної компетентності певні підструктури. Так, Н. Ничкало визначає дві підструктури [18, с. 8]: діяльнісну, куди увійшли необхідні для виконання педагогічної діяльності здібності, знання, уміння, навички особистості; комунікативну, що враховує необхідні для здійснення педагогічного спілкування знання, уміння, навички особистості.

Категорія професійно-педагогічної компетентності викладачів визначається рівнем професійної освіти, досвідом та індивідуальними здібностями педагога, прагненням до неперервної освіти, самовдосконалення, творчого ставлення до педагогічної діяльності. Підтвердженням неоднозначності та складності феномена професійно-педагогічної компетентності є наявний плюралізм думок науковців щодо питань не тільки її сутності, а й структурних складників. Так, О. Дубасенюк [8] основними складниками структури професійно-педагогічної компетентності визначає соціально-педагогічну, диференціально-психологічну, аутопсихологічну компетентності, компетентність у галузі фахових дисциплін та компетентність у галузі теорії та методики навчання. На думку дослідниці, є залежність елементів структури професійно-педагогічної компетентності педагога від його вміння ефективно структурувати теоретичні та практичні знання задля вирішення поставлених професійних завдань.

Ураховуючи особливості професійної діяльності викладачів закладів вищої освіти, Л. Зеленська розглядає такі складники професійно-педагогічної компетентності: спеціально-фахова (теоретична підготовка і застосування в практичній діяльності знань, умінь, навичок), загальнокультурна, психолого-педагогічна (педагогічне керівництво діяльністю студентів, педагогічне мислення, дослідницькі уміння), аутопсихологічна (оцінка власної професійної діяльності) [10, с. 10–11].

Л. Мітіна у своєму дослідженні складником професійної компетентності обґрунтовує характеристику, яка відображає особистісні та ділові якості фахівця, рівень знань, умінь, досвіду, достатніх для того, щоб досягти мети у професійній педаго-

гічній діяльності [17, с. 122]. Такий підхід дослідниці зумовив поділ структури професійно-педагогічної компетентності на три підструктури – особистісну, діяльнісну та комунікативну.

Свою аргументацію наводить вітчизняний дослідник С. Демченко, який у структурі професійно-педагогічної компетентності викладачів спеціальних дисциплін виділяє декілька блоків [5, с. 64–73]. Інтелектуальний блок поєднує в собі набутий досвід і можливість його подальшого самостійного набуття і творчого застосування, здібності й обдарованості викладача, розумову працездатність та інтелектуальні уміння тощо. Особистісний блок складається з базових властивостей особистості, що ініціюють розвиток викладача; рис особистості, які зумовлюють його стійкі особливості поведінки, якостей, покликання визначати основу для обмежень у діяльності. Адаптивний блок, спрямований на формування індивідуального стилю та функціональної системи педагогічної діяльності. Функціонально-предметний блок, що містить здібності викладача, необхідні для безпосереднього виконання педагогічної дії (організаторські, діагностичні, проєктувальні та ін.).

Є. Павлютенков та В. Крижко [16] складниками професійно-педагогічної компетентності визначають операційно-технологічну (професійні якості, знання, уміння, навички), мотиваційну (сформованість духовного світу педагога), рефлексивну (особисті якості, самооцінка, уявлення про себе) сфери, які відображають певні рівні професійної майстерності освітян.

Висновки і пропозиції. Професійно-педагогічна компетентність викладача закладу вищої освіти не є простою сукупністю психолого-педагогічних, предметних знань, умінь проводити навчальні заняття тощо. Відмінність професійно-педагогічної компетентності полягає в тому, що вона набувається і виявляється у конкретних психолого-педагогічних і комунікативних ситуаціях, ситуаціях реального вирішення завдань, що постійно виникають у освітньому процесі вищої школи. Проведений теоретичний аналіз вітчизняних наукових підходів до визначення структури професійно-педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти дозволяє зробити висновки, що науковці у своїх дослідженнях одночасно використовують різні підходи до визначення структури цього феномена, закладаючи в його основу види компетентностей, компетенції, компоненти, блоки, сфери професійної діяльності тощо.

Перспективи подальших розвідок полягають у вивченні методологічних підходів до проблеми розвитку професійно-педагогічної компетентності сучасного викладача вищої школи.

Список використаної літератури:

1. Антонова О.Є., Маслак Л.П. Європейський вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади. *Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід*: монографія. / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 81–109.
2. Бех І. Виховання як духовно-моральне удосконалення особистості. *Рідна школа*. 2014. № 4–5. С. 21–26.
3. Білик В.В. Сутність і структура професійної компетентності майбутніх інженерів-педагогів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінниця, 2010. Вип. 25. С. 219–225.
4. Брюховецька Є.В. Сутність і структура професійної компетентності. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2013. № 3 (56). С. 12–19.
5. Демченко С.О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів спеціальних дисциплін вищих технічних закладів освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Черкаси, 2005. 227 с.
6. Добудько Т.В. Формирование профессиональной компетентности учителя информатики в условиях информатизации образования. Самара: СамГПУ, 1999. 340 с.
7. Драгієва Л.В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій як педагогічна проблема. *Вісник післядипломної освіти*. 2010. Вип. 1 (1). С. 55–64.
8. Дубасенюк О.А. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с.
9. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
10. Зеленська Л.Д. Проблема формування професійно-педагогічної компетентності вчених вищих навчальних закладів Слобожанщини (кінець XIX – початок XX століття): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Харків, 2005. 22 с.
11. Зязюн І. Концептуальні засади теорії освіти в Україні. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2000. № 1. С. 11–24.
12. Каньковський І. Система професійної підготовки майбутнього інженера-педагога автотранспортного профілю: автореф. дис. ... докт. пед. наук / 13.00.04. Київ, 2014. 44 с.
13. Карпова Л.Г. Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2004. 27 с.
14. Кошонько Г.А. Сутність та структура професійної компетентності педагога. *Теорія і практика професійної підготовки фахівців у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів: зб. наук. пр.* Житомир: ФОП Левковець, 2016. С. 30–37.
15. Крижановський А.І. Формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи з використанням веб-технологій у педагогічних коледжах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2017. 261 с.
16. Крижко В.В., Павлютенков Є.М. Організація методичної роботи. Харків: Вид. група «Основа», 2005. 80 с.
17. Митина Л. М. Профессиональная деятельность и здоровье педагога: учеб. пособ. Москва: Издательский центр «Академия», 2005. 368 с.
18. Ничкало Н.Г. Педагогіка вищої школи: крок у майбутнє: монографія. Київ, 2001. 456 с.
19. Тархан Л.З. Теоретичні і методичні основи формування дидактичної компетентності майбутніх інженерів-педагогів: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2008. 40 с.
20. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах вищого навчального закладу: науковий посібник / під заг. ред. проф. С. І. Якименко. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 464 с.

Horokhivska T. Defining the structure of lecturers' professional pedagogical competency: Ukrainian experience

The article deals with modern trends in structuring professional pedagogical competency of lecturers in the context of Ukrainian scientific and educational space. Its special role, which is defined as an integral professional and personal characteristic and includes theoretical and practical readiness to perform professional functions, as well as subjective features of personality ensuring effectiveness of pedagogical activity, have been emphasized. Particular attention is paid to the fact that there is no single approach to understanding the essence and structure of professional pedagogical competency as a component of lecturers' professional growth.

It is found that when defining the structure of professional pedagogical competency many Ukrainian scholars consider it as the basis for certain areas of professional pedagogical activity, whereas any competency is disclosed through competences (V. Bilyk, O. Herasymenko, T. Isaieva, I. Kankovskiy et al.). It is noted that when mixing the interpretations of the problem under study, most Ukrainian scholars opt for an approach according to which professional pedagogical competency of lecturers is structured with the help of different types or elements of competencies (Ye. Briukhovetska, O. Dubaseniuk, L. Karpova, G. Koshonko, E. Zeer et al.). It is highlighted that some scholars aim to disclose the content of lecturers' professional pedagogical

competency through certain pedagogical skills (O. Borysova, T. Dobudko, I. Isaiev, L. Maslak, S. Shcherbyna, E. Shyianovet al.). The article also discusses views of some scholars (O. Abdulina, L. Drahieva, O. Onats, O. Ovcharuk, Yu. Tatar et al.) on the component-based structure of constructing professional pedagogical competency of lecturers. It is determined that professional pedagogical competency is one of the most important competencies of lecturers since it is directly related to professional performance. It is concluded that scholars use different approaches to defining the structure of lecturers' professional pedagogical competency, which is based on certain types of competencies, competences, components, blocks, areas of professional activity, etc. And the processes of developing and forming professionally important qualities and abilities of personality, professional knowledge and skills, active qualitative transformation of personality contribute to creative professional self-realization of the teacher.

Key words: competency-based approach, professional competency, professional pedagogical competency, professional development, lecturer, professional teacher training.